

ATCHING

CHING

Engagera dig!

- en snabbguide

Färnebo folkhögskola

Färnebo folkhögskola är freds-, miljö- och solidaritetsrörelsens folkhögskola. Kurserna är inriktade på globala rättvisefrågor, klimat, jämlikhet och mänskliga rättigheter. Färnebo folkhögskola erbjuder även resande kurser, och varvar teoretiska studier med praktiska erfarenheter och utåtriktade informationsinsatser.

www.farnebo.se

Färnebo
folkhögskola
www.farnebo.se

Afrikagrupperna

Afrikagrupperna är en parti-politiskt och religiöst obunden solidaritetsorganisation. Deras vision är en värld där alla har möjlighet att påverka sin egen vardag och framtid. Afrikagrupperna bedriver utvecklingssamarbete med lokala organisationer i södra Afrika samt bedriver insamling, informationsarbete och opinionsbildning i EU och Sverige.

www.afrikagrupperna.se

afrika
GRUPPERNA

Varför bry sig?

Stora förändringar kan börja med en enskild människa. Se bara på numera berömda personer så som Rosa Parks, Nelson Mandela och Raoul Wallenberg som med mod och engagemang agerade mot sin tids stora orättvisor. Alla började de från ingenting och satte fart på rörelser som kom att förändra samhället. Också vår tid har sina hjältar, människor som vågar säga ifrån och tro på sin övertygelse om hur världen borde se ut. Kanske minns du Anton Abede, som efter att ha blivit vittne till en dödlig misshandel startade ett upprop på Facebook mot gatuvåldet. Gruppen fick snabbt över 120 000 medlemmar och stor uppmärksamhet i media. Antons initiativ resulterade i föreningen Stoppa gatuvåldet.nu, där kampen mot gatuvåldet fortsätter. Eller Malin Uhlander som anmälde sin skola till Jämställdshetsombudsmannen (JÄMO) då hon som tjej inte fick vara med och spela i skolans fotbollsturnering. Malin fick rätt - JÄMO bedömde att skolan gjort sig skyldig till könsdiskriminering. Malins mod att säga ifrån ledde till att hennes skola började arbeta mer för att skapa en jämställd miljö för sina elever. Anton och Malin såg orättvisor i samhället och valde att agera. Det kan du också göra. Det här häftet är till för att inspirera och ge tips om hur och var man kan engagera sig. Man behöver inte vara expert. Och man behöver inte göra allt. Men visst är det viktigt att bry sig - vad du gör spelar roll.

Engagemang i fem steg

1. Din hjärtefråga

Vilken fråga brinner du för? Vilken typ av förändring skulle du vilja se? Lokalt eller globalt, litet eller stort?

2. Roten till det onda

Identifiera själva kärnan i det du tycker är fel. Om du vet vad som är orsaken till de orättvisor du reagerar över är du snart redo att börja arbeta för att både förändra dig själv och påverka andra.

3. De som bestämmer

Vem eller vilka fattar de beslut som påverkar din hjärtefråga? Det kan vara kommunpolitikerna, en företagsledning, fotbollsföreningens styrelse eller skolans rektor. Ibland kanske det räcker med att förändra ditt eget och dina medmänniskors beteende.

4. Att använda rätt metod

Hur kan du på bästa sätt sprida ditt budskap? Hur får du till en förändring? Tänk på att ju fler människor du får med dig, desto lättare är det att påverka. På följande sidor får du tips om olika metoder. Låt dig inspireras och vidareutveckla idéerna så att de passar just dig.

5. Aktion

Nu är du redo att börja förändra världen. Ett steg i taget. Ge inte upp – förändringar kan ta tid.

På egen hand eller i en organisation

Att engagera sig är både roligt och stimulerande samtidigt som det är väldigt lärorikt. Det spelar ingen roll om du gör det helt på egen hand, som en del av ett nätverk eller genom en etablerad organisation. Det viktigaste är just att engagera sig. Fördelar med att engagera sig i en etablerad organisation är att genomslagskraften ofta blir större, eftersom ni då är många som står för samma sak. Ju fler, desto lättare att påverka. Inom en organisation finns också människor med kunskap och erfarenhet från påverkansarbete som kan ge råd och stöd. Information om organisationer som du kan engagera dig i finns på Forum Syd, www.forum Syd.org, Globalportalen, www.globalportalen.org och Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU), www.lsu.se.

Att det är många som ska tycka till om saker och ting inom en organisation gör ibland förändringsarbetet något trögt, och då kan det vara lättare att agera på egen hand. Då behöver du inte heller anpassa dig efter någon organisations åsikter eller värderingar. Tycker du inte att det finns någon organisation som passar dig? Då kan du alltid

bilda en egen eller starta ett nätverk med likasinnade, till exempel för att rädda fritidsgården där du bor från att läggas ner. Det kan vara väldigt effektivt att gå samman med andra i tillfälliga nätverk för att uppnå ett gemensamt mål.

Vardagsaktivism

Det behöver inte vara svårt eller tidsödande att påverka. Varje dag fattar du beslut som påverkar världen och människorna omkring dig. Därför kan även små förändringar i ditt eget beteende göra stor skillnad.

Våga vara modig

Våga säga ifrån om du tycker något är fel. Våga tycka annorlunda än dina vänner och din familj. Våga ifrågasätta dem som har mer makt än dig själv.

Utnyttja din makt som konsument

Idag konsumerar vi i Sverige som om vi hade tre planeter. Problemet är ju att vi bara har en. Dagens slit-och-slängsamhälle går inte bara ut över miljön men också över människor i den fattiga delen av världen. Det bästa du kan göra är att försöka minska din konsumtion. Handla begagnat istället för att köpa nytt. Har du tröttnat på dina gamla prylar eller kläder? Ge bort dem eller ordna en bytardag med dina vänner. Om du ändå måste köpa något nytt, handla genom Godhandling.se så går en del av pengarna till välgörande ändamål. Som konsument kan du påverka mer än du kanske tror, eftersom företagen är beroende av att någon köper deras varor. Genom att styra efterfrågan har vi konsumenter makt över företagen. Köp Rättvis- och KRAV-märkta varor om du kan. Om din affär saknar schysst producerade eller ekologiska varor, be dem köpa in sådana. Genom att fråga visar du att det finns en efterfrågan på dessa varor. Även på din skola kan du ställa krav på mer ekologisk skolmat och rättvisemärkt kaffe, om de inte redan har det.

Värna om miljön

Att det är viktigt att sopsortera vet alla. Likaså att man kan påverka genom att till exempel avstå från reklam eller att ha med sig en tygkasse till affären istället för att använda plastpåsar. Men den största skillnaden kan du göra genom att tänka på vad du äter. Att klimatbanta innebär att äta bra med minsta möjliga klimatpåverkan. Maten står för ungefär 30% av de svenska hushållens klimatpåverkan. Den globala köttproduktionen ger större skador på klimatet än vad all bil-, flyg-, och båttransport gör tillsammans. Enkla sätt att klimatbanta är att äta mer vegetariskt och närproducerat. Det är också viktigt att beräkna sina matinköp, då omkring 30% av maten vi köper slängs i soporna.

Var kreativ

Är du duktig på musik? Få fram ditt budskap genom att skriva låttexter. Gillar du att spela teater? Skriv en pjäs som handlar om en fråga du tycker är viktig. Tycker du om att måla eller fotografera? Gör en utställning. Eller sprid ditt budskap till andra genom att göra egna affischer. Använd den konstform som passar just dig. Du kan också anordna en stödfest. Fråga band du gillar om de kan tänka sig att ställa upp gratis. Genom festen får du möjlighet att uppmärksamma din fråga samtidigt som du låter intäkterna gå till välgörande ändamål. Tänk på att ha roligt och att använda din fantasi, då blir resultatet oftast bäst.

Old-School metoder

Konfrontera

Bemöt politiker och andra makthavare när de deltar i offentliga möten och dylikt. Låt dem få veta vad du tycker och vad du är missnöjd med.

Demonstrera

Att demonstrera är ett klassiskt sätt att visa att man har en annan åsikt än den rådande. Om du arrangerar en demonstration, tänk på att sprida information om den. Ju större manifestationen är desto större är chansen att den påverkar politiker och övriga samhället. Kontakta gärna pressen i förväg. Antalet människor som ser demonstrationen på stan är trots allt begränsat och effekten multipliceras mångfaldigt med stora rubriker i tidningen dagen därpå. Av säkerhetsskäl kan det vara bra att skaffa tillstånd från polisen. På vissa platser kan det vara förbjudet att demonstrera, så kolla upp detta i förväg.

Gör en namninsamling

Namninsamlingar är ett bra sätt att visa att många personer delar samma åsikt eller värdering. Det är en metod som kräver mindre engagemang av de som deltar, på gott och ont. Fler kanske deltar men färre sätter sig in på djupet. Namninsamlingar används för att sätta press på politiker genom att visa att människor i ett visst område eller grupp är starkt emot eller för någonting.

Skriv insändare och artiklar

Att skriva insändare och artiklar är ett enkelt sätt att göra din röst hörd. Samtidigt som du når ut med din ståndpunkt får du möjlighet att utveckla dina egna resonemang. Ibland kan det vara svårt att bli publicerad i vanliga dagstidningar, men tänk på att det finns mindre lokaltidningar och sajter på nätet där du kan få dina insändare och artiklar publicerade.

Arrangera en flashmob

Flashmob är en ganska ny företeelse som har flera likheter med en vanlig demonstration. Flashmob innebär att många människor samlas på en plats och gör samma sak samtidigt under en kort tid. För att sammankalla människor till en flashmob används oftast mobiltelefoner och internet. Det som skiljer flashmobben från en demonstration är att den involverar ett överraskningsmoment och ofta någon typ av rekvisita som ska få folk att reagera.

Digital aktivism

Digital media, framför allt internet, har gett den vanliga människan mer makt att uttrycka sina åsikter. Numera kan enskilda individer enkelt få ut sitt budskap, skapa debatt och på så sätt bidra till att förändra samhället. Vi är numera inte enbart informationskonsumenter, utan även informationsproducenter. Digital aktivism innebär att sprida information, skapa nätverk och påverka den offentliga diskussionen genom olika digitala medier. Fördelen med digital aktivism är att det är relativt billigt och tillgängligt för många. Internet är idag svårslaget när det gäller att nå ut till en stor publik. På nolltid kan man nå människor på andra sidan jorden, vilket gör det till en effektiv kanal. Om du inte har tillgång till en dator eller internet, finns det ofta möjlighet att låna på exempelvis bibliotek, medborgarkontor eller skolan. Om du vill nå ut med en viss fråga eller skapa debatt kring ett ämne är det viktigt att välja rätt kanal. Extra effektivt är det att kombinera flera digitala verktyg, som exempelvis blogg och mikroblogg, för att få större genomslagskraft. Det är alltid bra att hålla sig uppdaterad och våga vara kritisk mot artiklar, bloggar och inlägg. Läs mer om digital aktivism på www.digiactive.org.

Blogga

Alla kan starta en egen blogg, där man genom text, bild och video kan få fram sitt budskap. Genom att vara aktiv på andra bloggar och olika forum kan du marknadsföra din blogg för att få fler besökare och förhoppningsvis anhängare.

Verktyg: www.blogg.se, www.blogger.com, www.wordpress.com

Mikroblogga

Mikrobloggaren, eller twittraren, delar med sig av sitt liv, sina tankar eller budskap i realtid. Högst 140 tecken per meddelande ger kortare och mer koncisa budskap. Genom mikrobloggen kan du vara en följare eller följa – när du skickar ett meddelande går det direkt ut till alla som valt att följa dig. Du kan även mikroblogga med din mobiltelefon.

Verktyg: www.bloggy.se, www.jaiku.com, www.tugg.nu, www.twitter.com

Använd dig av bilder

Ibland säger en bild mer än tusen ord. Fota eller skapa egna bilder, eller sprid andras.

Verktyg: www.bilddagboken.se, www.flickr.com, www.picasa.com

Filma

Film är ett effektivt hjälpmedel vid opinionsbildning. Genom att ge din bild av verkligheten, ta upp samhällsfrågor och ifrågasätta normer kan du bredda ett starkt kontrollerat medielandskap. Du behöver en webbkamera, en mobiltelefon eller videokamera för att göra egna filmer. Dessa kan du sedan lägga upp på någon av videosajterna för att sprida dem till världen. På vissa sajter kan du sända TV direkt över webben och alla som ser sändningen kan lämna kommentarer och chatta live.

Verktyg: www.bambuser.com, www.vimeo.com, www.youtube.com

Sänd radio

Skapa din egen radioshow på nätet.

Verktyg: www.ustream.org

Joina sociala nätverk

Sociala nätverk eller "online communities" är digitala platser där människor kommunicerar med varandra. Genom nätverken kan man starta grupper och på så sätt gå samman med andra med samma intresse eller uppmärksamma en speciell fråga.

Verktyg: www.facebook.com, www.myspace.com, www.ning.com

Sprid nyheter och tagga länkar

På de sociala bokmärkes- och nyhetssidorna bestämmer användarna innehållet genom att posta länkar och nyheter samt röstar på och diskuterar vad andra användare postat. Att vara aktiv på dessa sidor är ett effektivt sätt att få fler besökare till din blogg, eftersom de mest populära länkarna och nyheterna rankas högre och därmed blir mer synliga.

Verktyg: www.digg.com, www.hajpa.nu, www.pusha.se

Informera på Wiki

Interaktiva sidor som tillåter att flera samtidigt, med delat ansvar, hjälps åt med skapandet och sidans underhåll. Den mest kända wikin är uppslagsverket Wikipedia. Alla kan bidra med information till Wikipedia, så länge den är korrekt. Lägg till det du vill sprida information om!

Verktyg: www.wikipedia.se

Samla in namn

Starta en namninsamling med hjälp av någon av de många namninsamlingsidor som finns på internet.

Verktyg: www.namninsamling.se, www.namnlista.se

Skriv på diskussionsforum

En digital anslagstavla där folk med gemensamma intressen kan byta åsikter med varandra.

Maila

Skicka email till din lokala politiker eller företaget som du tycker gör fel. Ställ frågor och ställ krav.

**“Ingen kan
förändra allt,
men alla kan
förändra något.”**

Lovisa Nilsson, 19 - klimatkämpe

För drygt ett år sedan insåg jag hur otroligt viktigt det är att ungdomar tar plats i politiken. Därför åkte jag till FN:s klimatkonferens i Polen för att på olika sätt påverka beslutsfattare. Tillsammans med ungdomar från hela världen genomförde vi demonstrationer, aktioner och pratade direkt med ländernas förhandlare. Dessutom försökte vi komma ut i media för att folk i Sverige skulle få upp ögonen för det vi gjorde och själva våga göra samma sak. Genom en så enkel sak som att närvara på en konferens påminde vi delegaterna om att det finns andra världsmedborgare än dem själva.

Därför är det viktigt att engagera sig

Det är det viktigaste man kan göra som ung idag! Jag är övertygad att ungdomar och andra engagerade behövs på alla plan. Det handlar helt enkelt om att visa bredden på världens medborgare. På samma sätt som vi behöver ha in fler personer med en annan kulturell bakgrund i samhällsdebatten behöver vi yngre personer. Det handlar om att visa att man bryr sig. Då lyssnar politiker förhoppningsvis. Att samhällets beslutsfattare inte återspeglar den verkliga fördelningen mellan ålder, kultur och kön är ett stort problem. Unga måste engagera sig för att förändra detta.

Tips till unga som vill engagera sig

Det absolut bästa, lättaste och roligaste är att söka upp en organisation. Bor du i en stor stad brukar det inte vara något problem att hitta något som passar. Om du föredrar att arbeta på egen hand kan det vara utmanande att skriva en insändare utifrån en fråga du är intresserad av och sedan skicka in till en tidning. Håller du på med foto eller konst kan det vara en bra idé att måla något med ett starkt budskap och försöka visa upp det någonstans. Kanske i ett bibliotek, på en skola eller kommunhuset.

Johan Brattström, 24 - cyklist-aktivist

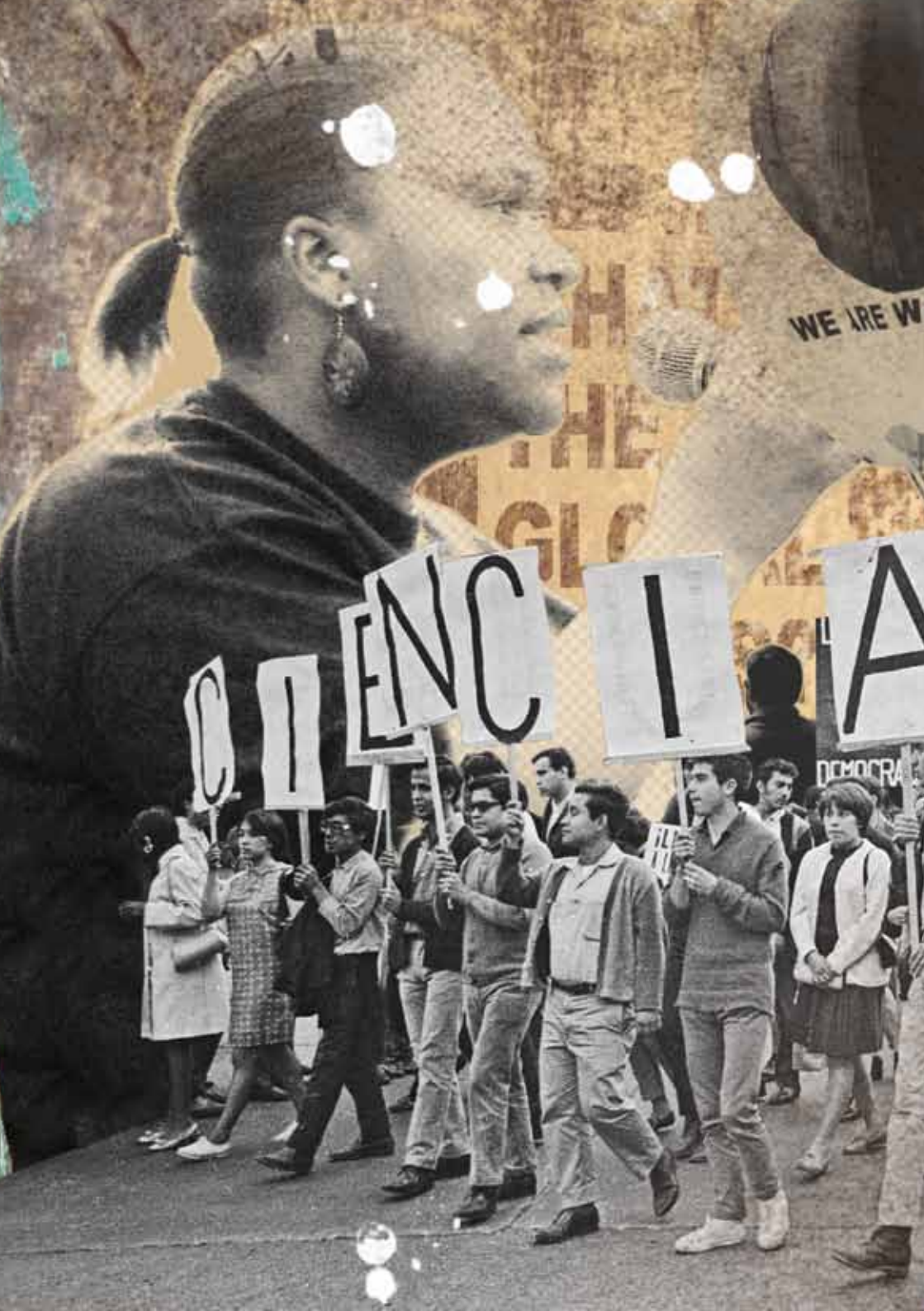
Jag har alltid varit intresserad av globala frågor. Trots det började jag engagera mig ganska sent eftersom jag först inte visste hur jag skulle börja. Numera är jag aktiv i flera organisationer som arbetar med utvecklingsarbete och miljöfrågor. Just nu ligger fokus på kampanjen Kedjereaktion.nu. Jag och en kille till ska cykla på en tandemcykel från Treriksröset till Smygehuk. Under resan kommer vi att driva kampanjer och föreläsa. På så sätt hoppas vi nå ut till ungdomar med uppmaningen att börja engagera sig i utvecklings- och solidaritetsfrågor.

Därför är det viktigt att engagera sig

Jag tycker det är viktigt att ungdomar engagerar sig i den värld de ska styra i framtiden. Idag sker många beslut över våra huvuden och det är viktigt att det finns ett aktivt engagemang som både synliggör och påverkar de besluten. Går människor dessutom samman så är det lättare att påverka. Det viktigaste är att det ska vara roligt att engagera sig. Engagemang kan ta många olika uttryck och former, varje person måste hitta en fråga som han eller hon är intresserad av.

Tips till unga som vill engagera sig

Läs på! Internet är en bra resurs med mängder av information om vad som händer i världen. När man väl hittat en fråga som man tycker är viktig så är det ganska enkelt att hitta likasinnade. Man kan börja med att titta på organisationer som är engagerad i den frågan. Det kan också vara bra att titta på sin omgivning och på sig själv. Finns det orättvisor i min omgivning och hur påverkar jag dem med mina rutiner? Finns det något jag kan göra annorlunda eller är det någon annan som bär ansvaret? Avslutningsvis kan jag säga, var nyfiken och sluta aldrig ifrågasätta varför saker ser ut som de gör.

WE ARE W

C I E N C I A

DEMOCR